

Forum Standaardisatie

Wilhelmina v Pruisenweg 52
2595 AN Den Haag
Postbus 96810
2509 JE Den Haag
www.forumstandaardisatie.nl

notitie

COLLEGE STANDAARDISATIE

Agendapunt:	Voortgang		
Betreft:	Stand van zaken overige projecten		
Aan:	College Standaardisatie		
Van:	BFS		
Datum:		Versie	
Bijlagen:	geen		

Doel

Met deze notitie wil het Bureau u informeren over de stand van zaken m.b.t. de volgende projecten.

1. Adoptie van standaarden van de pas-toe-of-leg-uit

Voorbeeld bestekteksten in ontwikkeling

Uit onderzoek (Paapst, 2010) is gebleken dat overheidsorganisaties niet goed naar open standaarden van de "pas toe of leg uit" lijst vragen in concrete aanbestedingen. Eén van de redenen hiervoor is dat overheden niet weten hoe ze naar de standaarden moeten vragen. De juiste versie van standaarden en gunnings- en selectiecriteria gebruiken blijkt voor veel overheden moeilijk te zijn.

Een manier om overheden daarbij te helpen is om per standaard van de lijst een voorbeeld te maken hoe deze standaard op een correcte manier in een aanbesteding-/verwervingstraject kan worden opgenomen. Daarvoor worden voorbeeld bestekteksten gemaakt in nauwe samenwerking met de beheerders van de standaarden. De begeleidingsgroep voor dit project bestaat uit bedrijfsjuristen en inkopers van gemeenten en ministeries.

Doel is het verhogen van het aantal aanbestedingen waar op een succesvolle manier naar de standaarden van de pas toe of leg uit lijst gevraagd wordt. De voorbeeld bestekteksten worden een onderdeel van de implementatie informatie die het Forum Standaardisatie per standaard levert en worden verspreid onder inkopers en ICT-ers overheidsorganisaties. Deze bestekteksten worden samen met een beslisboom voor inkopers en een communicatie- en beheerplan begin november opgeleverd. De resultaten van het project komen ook in de decembervergadering van het Forum aan bod.

Aanpassing rijksbegrotingsvoorschrift

Om de naleving van "leg-uit" door overheidsorganisaties te versterken worden de rijksbegrotingsvoorschriften (RBV) voor 2012 aangepast. Dit gebeurt op initiatief van EL&I en Financiën. De RBV is een Ministeriële regeling en wordt door de minister van Financiën vastgelegd. Dat betekent dat naleving van "pas-toe-of-leg-uit" voortaan ook bij financieel economische afdelingen en accountantsdiensten van departementen bekend is. Ondertussen wordt door BZK gekeken of opname in het BBV, het Besluit Begroting en Verantwoording Gemeenten en Provincies, mogelijk is.

2. Semantiek

Hoe om te gaan met eenduidige gegevens (semantiek) is een enorme uitdaging bij het stroomlijnen van ketenprocessen. Het Forum heeft verkenningen gedaan naar een aanpak die semantische interoperabiliteit op e-overheidsschaal kan ondersteunen. In het najaar van 2010 is voor doorontwikkeling van deze aanpak het publiek-private samenwerkingsverband 'Essence' opgericht. Het Bureau Forum Standaardisatie volgt de ontwikkelingen in dit samenwerkingsverband en met name ook de daar voorgenomen standaardisatieslagen i.h.k.v. het Stelsel van Basisregistraties. Hierbij zijn vanuit de overheid in ieder geval de Belastingdienst, het Ministerie van OC&W en het Programma Stelsel van Basisregistraties aangesloten. Daarnaast is behoefte signaleerd om de verschillende benaderingen en projecten met betrekking tot semantiekvraagstukken in relatie tot elkaar te positioneren. Doel is om een goed beeld van het landschap van semantische standaardisatie te krijgen en te kijken waar kansen voor samenhang en het realiseren van interoperabiliteit liggen. Voornemen is hiervoor een expertbijeenkomst te organiseren. Voor informatie hierover kunt u contact opnemen met Marijke Abrahamse van Bureau Forum Standaardisatie.

3. Erkenning basisvoorzieningen

In het voorjaar van 2010 heeft BZK in het Forum Standaardisatie de vraag gesteld of het College en Forum een rol zouden kunnen en moeten spelen bij het overheidsbreed 'erkennen' van basisvoorzieningen van de e-overheid. Een uitgebreid expertonderzoek en meerdere besprekingen in het Forum Standaardisatie leidden tot de conclusie dat het een maatschappelijk en publiek belang dient om een toetsingskader op te stellen voor een 'pas toe of leg uit'-regime voor voorzieningen. Het College is hierover in juni geïnformeerd.

Doel van erkenning van voorzieningen is te komen tot een situatie waarin:

- 1) Het voor de betrokken partijen duidelijk is wat basisvoorzieningen zijn en welke van die basisvoorzieningen men geacht wordt te gebruiken met uitsluiting van specifieke lokale oplossingen;
- 2) Daadwerkelijke adoptie van erkende basisvoorzieningen wordt bevorderd.

Inmiddels is een procedure ontwikkeld, die thans in de praktijk wordt getoetst op een concrete casus: de SUWI-inkijkvoorziening van BKWI. Daarbij zal zowel de bruikbaarheid van de procedure als de geschiktheid van de SUWI-inkijkvoorziening worden onderzocht. Een businesscase, vragen rondom de financiering en eventueel concurrerende producten worden hierbij meegenomen. Onderdeel van de procedure is een openbare consultatie.

In de Collegevergadering in mei I 2012 zullen de resultaten van het onderzoek met een advies van het Forum Standaardisatie aan u worden voorgelegd ter besluitvorming.

4. Communicatie

Publicatie e-factureren

Medio oktober is de publicatie over e-factureren met de titel "Nota Bene, de adoptie van elektronisch factureren" beschikbaar gekomen. In deze publicatie wordt ingegaan op de ervaringen met de invoering van e-factureren en standaardisatie. Een exemplaar van deze publicatie zal tijdens de vergadering worden uitgedeeld.

Forum Standaardisatie tijdens het ECP-EPN Jaarcongres

Het Forum Standaardisatie zal tijdens het ECP-EPN Jaarcongres van 17 november a.s. één van de drie tracks van het congres invullen. Thema van het congres is de ICT Impuls. Aanwezigen en sprekers vanuit verschillende werkvelden gaan in gesprek over de kracht, impact en uitdaging van ICT. De track van het Forum zal gaan over digitale identiteit, open data en interoperabiliteit & standaardisatie, die vanuit verschillende invalshoeken zullen worden toegelicht. Dagvoorzitter van de track is Nico Westpalm van Hoorn (voorzitter van het Forum). In het ochtendprogramma gaan Cor Franke en Jaap Schokkenkamp (Thuiswinkelorganisatie) in op de (on)mogelijkheden van een elektronische identiteit en Arnold Jonk (OC&W) en Nus Jurgens (Landmark/Nazcai) gaan in op de kansen van open (overheids)data. Tijdens de middagsessie zullen Ron Rozendaal (VWS), Steven Luitjens (Logius), Peter Veld (Belastingdienst), Anne Lehouck (EU), Hans Bos (Microsoft), Mark Straat (Adobe) en Ellen van Eck (Randstad) met elkaar en de zaal in gesprek gaan over nut en noodzaak van standaardisatie en interoperabiliteit, onder leiding van Nico Westpalm van Hoorn als gespreksleider.

Forum Standaardisatie publicatie Interoperabel Nederland

Tijdens het ECP-EPN Jaarcongres zal de bundel Interoperabel Nederland van het Forum Standaardisatie worden gepresenteerd over perspectieven op weg naar 2020. Voor alle bezoekers van het congres en het diner zal een exemplaar van beschikbaar worden gesteld. Leden van het College krijgen het boek later toegestuurd.

5. Open data

In afstemming met diverse partijen is 13 oktober de offerteaanvraag voor het open data onderzoek aan de mantelpartijen verzonden. Het Forum start in november met het onderzoek voor het wegnemen van "technische" belemmeringen voor publicatie van datasets "open data" door middel van standaarden. Het resultaat van dit onderzoek is een handreiking voor overheidsorganisaties hoe zij hun open data zo kunnen publiceren dat bedrijven de data ook echt kunnen gebruiken. Die publicatie komt op de site data.overheid.nl.

I Geonovum, BAG, CBS, ECP/EPN en de provincie doen mee in dit project. EL&I en BZK zijn nauw betrokken. De resultaten voor dit onderzoek worden in maart 2012 verwacht.

Naast het onderzoek naar de technische belemmeringen wordt in onderling overleg met BZK een onderzoek gestart voor het wegnemen van "juridische" belemmeringen bij het beschikbaar stellen van open overheidsdata met het accent op aansprakelijkheid.

6. Beheer standaarden

EL&I en BZK hebben het Forum Standaardisatie verzocht bij te dragen aan een professionele beheerorganisatie voor standaarden binnen Logius. . Logius wil een voorbeeldfunctie gaan vervullen voor open en professioneel beheer van standaarden (en de gerelateerde voorzieningen).

Inmiddels is een kwartiermaker standaarden aangesteld binnen Logius. . Het Forum ondersteunt deze praktijkcase met kennis en ervaring over BOMOS en procesbegeleiding. Een resultaat wordt een praktische handreiking voor procesinrichting van een beheerorganisatie voor open standaarden. De eerste workshops voor het beheer van Logius standaarden is gepland op 15 november a.s. Hierbij zijn alle coördinatoren voor beheer van Logius standaarden uitgenodigd.

7. Onderzoek naar concurrerende standaarden

Het College bezegelt open standaarden voor een bepaald functioneel toepassingsgebied. We hebben echter op dit moment geen helder antwoord op de vraag hoe we om moeten gaan met de situatie als er meer dan één standaard beschikbaar is voor hetzelfde toepassingsgebied. Aangezien dit bij verschillende toepassingsgebieden speelt heeft het Bureau een onderzoek uitgezet bij de specialisten van de Universiteit Delft om een (wetenschappelijk) onderbouwd antwoord te geven op twee vragen: *Moet de overheid wel of niet kiezen tussen standaarden met dezelfde functionaliteit t.b.v. IT-overheidsaanschaffingen? Zo ja, welke factoren moeten daarbij in ogenschouw genomen worden?*

De antwoord op vraag twee levert een model op dat in de praktijk gebruikt kan worden om te kiezen tussen standaarden (er vanuit gaande dat dit in sommige gevallen handig is). Aan de hand van de casus ODF versus OOXML (voor het toepassingsgebied documentformaten) wordt de bruikbaarheid van dit model getoetst. De resultaten worden gepresenteerd tijdens de Forum vergadering van 13 december.

8. Internationaal

Herziening Europees standaardisatiebeleid

Op 1 juni 2011 heeft de Europese Commissie een voorstel voor een nieuwe verordening op het gebied van Europese standaardisatie samen met een strategische visie op Europese standaarden gepubliceerd. De verordeningen en de strategische visie bevatten een set van maatregelen om de door de Europese Commissie gesignaleerde tekortkomingen in het huidige systeem te verhelpen en zo ervoor zorgen dat de positie van Europese standaarden wordt versterkt. EL&I levert in samenwerking met het Bureau input op het voorstel om de kansen te benutten en de risico's van de nieuwe voorstellen te verkleinen in lijn met het beleid voor open standaarden.

Internationale afstemming

In oktober vindt de vijfde internationale bijeenkomst plaats over standaardisatie en interoperabiliteit met organisaties uit zeven andere landen die vergelijkbaar zijn met het Forum Standaardisatie. . Op de agenda staan ondermeer kennis uitwisselen over semantisch interoperabiliteit en authenticatie standaarden. Er wordt ook gesproken over de herziening van het Europees Standaardisatiebeleid en mogelijkheid om hier samen in op te trekken. De verslagen van deze bijeenkomsten staan op de site van het Forum.

In november komt de projectleider van het project CAMSS van de Europese Commissie op bezoek. Dit project heeft als doel om kennis te delen over en betere afstemming te krijgen tussen verschillende selectiemethodes voor standaarden van de Europese lidstaten. Hierdoor kunnen landen makkelijker elkaars werk hergebruiken. De Commissie is geïnteresseerd in de ervaring met de Nederlandse aanpak voor open standaarden.

9. Acties uit vorige vergadering

Ronde tafel verplichten

Op verzoek van het College heeft begin oktober een bijeenkomst plaatsgevonden met stakeholders over de voor- en nadelen van het wettelijk verplichten van standaarden. Voorlopige conclusie is dat verplichten van standaarden het sluitstuk vormt van een adoptieproces. In een volgende bijeenkomst zal in kaart gebracht worden welke adoptie- en implementatiestrategieën voorafgaand aan uiteindelijke verplichting kunnen worden toegepast.

9. Vergaderingen 2012

Met uw secretariaat zal contact opgenomen worden om een datum te bepalen medio mei en medio november 2012.